

بازتابان

نشریاتی درباره شناخت، مغز و رفتار

دوره سوم، زمستان (۱۳۸۷)، شماره ۱۰

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: محسن ارجمند

سر دبیر: حبیب‌الله قاسم‌زاده

زیر نظر هیئت تحریریه

مسئول اجرایی: سوده صحرائی

طراحی جلد: فاطمه پاشاخانلو

مسئول هنری و صفحه‌آرا: فاطمه نویدی

مسئول فروش و اشتراک: حسین افشار

بها: ۲۵۰۰ تومان

شمارگان: ۱۱۰۰

چاپ: چاپ زیبا: کیلومتر ۱۴، جاده قدیم کرج، بلوار

گلستانک، کوچه نوری، پلاک ۱۴، تلفن: ۴-۴۴۱۹۷۱۶۳

دفتر نشریه و مرکز فروش:

تهران، بلوار کشاورز، بین خیابان

کارگر و ۱۶ آذر، پلاک ۲۹۴

تلفن: ۰۲-۸۸۹۷۷۰۰۲-۸۸۹۷۹۵۴۴

Email: baztabedanesh@yahoo.com

هیئت تحریریه

دکتر محمدرضا باطنی

زبان‌شناس

دانشگاه تهران

دکتر خسرو پارسا

جراح مغز و اعصاب

دکتر بیژن جهانگیری

فارماکولوژیست

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر احمد جلیلی

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

حسین حسین‌خانی

نویسنده و ناشر

دکتر محمدرضا زرین‌دست

فارماکولوژیست

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر ونداد شریفی

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

غلامحسین صدری‌افشار

نویسنده و مترجم

دکتر اصلاان ضرابی

روان‌پزشک

دکتر جمال عابدی

روان‌شناس

دانشگاه کالیفرنیا، دیویس

دکتر محمود عبادیان

استاد فلسفه و ادبیات

دانشگاه علامه طباطبائی

دکتر حسن عشاییری

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی ایران

دکتر رامین مجتبیایی

روان‌شناس و روان‌پزشک

دانشگاه جانز هاپ‌کینز

دکتر آذرخش مگری

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر غلامرضا میرسپاسی

روان‌پزشک

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر عبدالرحمن نجل رحیم

نورولوژیست

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

دکتر تورج نیسنوری

جراح مغز و اعصاب

دکتر رضانیلی پور

زبان‌شناس

دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی

فهرست:

- سخن سردبیر ۳
حبیب‌الله قاسم‌زاده
- تکوین آگاهی و زبان در نظریه نورونی "گروه اندیشی" جرالدا دلمن ۶
رضا نیلی‌پور
- سیب را بده، نه پرتقال "نگاهی به رشد اولیه معنا در کودکان" ۱۸
فربیا یادگاری
- سلامت مثبت‌نگر ۲۷
اکرم خمه
- از رفتاردرمانی تا رفتاردرمانی شناختی ۳۴
حبیب‌الله قاسم‌زاده
- اهمیت روش شناسی در پژوهش‌های رفتاری - شناختی ۴۹
حسن حمیدپور
- دوازده نکته و یک پیشنهاد برای سردبیران ۵۷
هنری ل. رودیگر / ترجمه و تلخیص: محسن ارجمند، عباس کیوان‌لو
- پرسش و پاسخ ۶۰
گفت‌وگویی با استیون پینکر / ترجمه حبیب‌الله قاسم‌زاده
- معرفی کتاب: نظریه علمی چیست؟ کاوشی در ذات علم / موتی بن - آری / ترجمه فریبرز مجیدی ۶۵
- معرفی کتاب: روایت داستانی: بوطیقای معاصر / شلومیت ریمون - کنان / ترجمه ابوالفضل حزی ۶۷

سخن سردبیر

گشودن راز تکامل، بر پایه داده‌ها و شواهدی بود که خود گردآوری کرده بود. داروین با وجود آن که نظریه خود را تا سال ۱۸۴۰ به اندازه کافی رُشد داده بود، اما قصد انتشار آن را نداشت. انتشار کتاب او در این باره، تا سال ۱۸۵۹ جامعه عمل به خود نپوشید. این تأخیر را عده‌ای به بیماری‌ای ارتباط می‌دهند که احتمالاً در مسافرت، دچار آن شده بود - بیماری شاگاس. عده‌ای نیز عوامل اجتماعی و فرهنگی را عامل آن ذکر کرده‌اند. داروین در سال ۱۸۵۸ یادداشتی از آلفرد راسل والاس (Wallace, A.R.) دریافت کرد که در آن، نظریه‌ای مشابه نظریه او مطرح شده بود. با وجود شگ و تردیدهایی که داشت، قرار شد مقاله‌های والاس و داروین به‌طور مشترک در ژوئیه سال ۱۸۵۸ در "جامعه لینه‌لندن" (*Linnean Society*) خوانده شود. پس از این اتفاق بود که داروین تصمیم به انتشار کتاب درباره اصل انواع گرفت. این کتاب، بالأخره در نوامبر سال ۱۸۵۹ منتشر شد و با استقبال عجیبی روبه‌رو گشت (گفته می‌شود که چاپ اول آن که ۱۲۵۰ نسخه بود، در همان روز نخست خریداری شد). این واقعیت که دو نظریه مشابه - والاس و داروین - تقریباً هم‌زمان مطرح شدند، نمونه روشنی است از "پدیده چندگانگی" و نشان می‌دهد که حتی نظریه‌پردازی مانند داروین، در هر حال، نظریه‌اش در بافت و زمینه فکری و علمی زمان خود رشد پیدا می‌کند. "انسان‌های بزرگ" و "روح و شرایط زمانه" را اغلب در تقابل با هم مطرح می‌کنند، اما گاه می‌توان آن‌ها را در تعامل با هم قرار داد (دیوزبری، ۲۰۰۹).

داروین هم‌چنان به پالایش و بازبینی نظریه خود پرداخت و آثار بسیار مهم دیگری هم منتشر کرد. از آن جمله

امسال مصادف است با دویستمین سالگرد تولد چارلز داروین — (Charles Robert Darwin, 1809-1882) و صدوپنجاهمین سالگرد انتشار کتاب معروف او درباره اصل (منشأ) انواع (*On the Origin of Species, 1859*). درباره داروین سخن فراوان گفته‌اند. آن‌چه مسلم است، او شیوه نگرش انسان را به طبیعت و خود انسان، تغییر داد. عده‌ای کتاب درباره اصل انواع را مهم‌ترین کتاب قرن نوزدهم دانسته‌اند. چارلز رابرت داروین در ۱۲ فوریه سال ۱۸۰۹ متولد شد. پس از طی دوره تحصیلات مقدماتی، در سال ۱۸۲۸ وارد دانشگاه کمبریج شد و تحصیلات خود را در رشته پزشکی آغاز کرد. او در سال ۱۸۳۱ فارغ‌التحصیل شد و در همان سال، به عنوان یک دانشمند جوان علوم طبیعی، سفر علمی خود را با کشتی بیگل (Beagle) به جنوب آمریکا و بسیاری جاهای دیگر آغاز کرد. این مسافرت، ۵ سال به طول انجامید. داروین نخستین جلد کتاب اصول زمین‌شناسی چارلز لایل (Lyell, C.) را که به تازگی منتشر شده بود، در سفر به همراه داشت و سخت تحت تأثیر مطالب آن قرار گرفته بود. به نظر لایل وضع کنونی سطح زمین، تحت تأثیر بسیاری از عوامل مانند رودخانه‌ها، آتش‌فشان‌ها و دریاها بوده است. این نوع دیدگاه‌ها در تکوین نظریه تکامل داروین، اثر بسزایی داشت. او در طی این سفر علمی، به مشاهداتی دقیق درباره تنوع و تحوّل انواع جانوران پرداخت و شواهدی برای ارائه نظریه خود فراهم آورد. وی در عین حال که با آثار لامارک (Lamarck, J.B.)، پدربزرگ خود اراسموس داروین (Darwin, E.)، کوویه (Cuvier, G.)، هاتن (Hutton, J.)، لایل، مالتوس (Malthus, T.R.) و دیگران آشنا بود، در صد